

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina, za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrt leta 3-50 K, mesečno 1-20 K;
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrt leta 4-80 K

Prejemniki številke 18 v.

Reklamacije so poštne proste,
nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo
inzerati: Enostopna peti-vratica
(širina 88 mm) za enkrat 30 vin,
večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

80. številka

V Ljubljani, v četrtek, dne 7. julija 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
"Rdečega Prapora", Ljubljana. — Za denarne posiljitve
naročila na list, reklamacije, inzerate l. t. d.: Upravništvo
"Rdečega Prapora", Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Odgoditev državnega zbora.

Bienert je poslal parlament domov. To je
vsa Bienertova vednost in okretnost. Kadar ne
zna ne naprej ne nazaj, pa zaključiti ali pa od-
godi parlament. To pot ga je odgodel, in sicer
je vlada izdala sledečo izjavo:

Vprico posebnih težav, ki ovirajo rešitev
predloge o italijanski pravni fakulteti vsled pre-
prečenja dela v proračunskem odseku in z ozirom
na to, da sedaj niso dani pogoji, da bi se vsepo-
nastopilo proti tem oviram parlamentnega delo-
vanja, se državni zbor na podlagi cesarskega
sklepa z današnjim dnem odgodi.

Ubogi Bienert! Odgodel je državni zbor, pa
bi bil moral odgodeli samega sebe. Moč je prišel
ob svojo večino in po vsem svetu, kjer imajo
parlamente in ustavno vlado, je navada, da gre
vlada domov, kadar nima večine. Samo pri nas
je Bienert vpeljal to navado, da pošilja parla-
ment domov.

Seveda, Bienert upa, da bo imel v jeseni
zopet večino skupaj. In to upa, ker je glavni
razlog odgoditve pri Poljaki. Z njimi bosta
sedaj Bienert in Bilinski sejemarila; kajti vpra-
šanje je, koliko milijonov je treba, da se Poljaki
vmejo k loncem vlade.

Slovenska obstrukcija je v celoti stvari precej
postranska. Poljaki so podali izjavo, da so na-
čelni nasprotniki vsake obstrukcije, da
nimajo nobenih pomislekov proti usta-
novitvi italijanske fakultete na Dunaju,
da pa se hočejo v sedanjem trenutku izogniti
vsakemu koraku, ki bi se mogel smatrati za po-
poro vladi.

Sušteršičeva obstrukcija je stvarno ostala
osamljena kakor je bila od začetka. Skoraj
bi lahko stavili, da bo že današnji "Slovenec"
stavil odgoditev državnega zbora kot zmago. In
še prav močno bo kričal. Pa bo tudi moral kričati,
kajti lahko ne bo, izpreobrniti poraz v zmago.
V resnici je Sušteršičeva politika pribavila Slo-
vencem strahovit poraz.

Da ni z odgoditvijo državnega zbora za slo-
vensko vseučiliško vprašanje prav nič pridobljeno,
mora videti slepec. Z državnim zborom se je
odgodelo tudi to vprašanje. Ampak slovenska
obstrukcija je Bienertu celo pomagala.

Ko je nastal spor med Bienertom in Po-
ljaki, ko je torej Bienert bil brez večine, bi bila
morala vsaka pametna opozicija skrbeti, da pride
čimprej do odločitve v državnem zboru. Delo v
odsekih bi se bilo moralo celo pospešiti, le da
bi mogla čimprej priti v zbornico taka vprašanja
na dnevni red, ob katerih bi bila vlada pri gla-
sovanju morala ostati v manjšini. Danes
vlada nima večine: to ve vsak otrok, ampak po-
kazalo se to ni in zato Bienertu ni bilo treba
izvajati posledic. Da se ni pokazalo, to je čudna
"zasluga" obstrukcije. Da je Bienert navidezno
še po pravici ministrijski predsednik, to imamo
zahvaliti premodri politiki Sušteršiča in neodloč-
nosti liberalcev.

In to igro z interesi naroda imenujejo poli-
tični koristolovci in šarlatani s hudodelskim ci-
nizmom "boj za slovensko vseučilišče".

Delavci in bolniške blagajne.

Zadajlj smo le na splošno omenili, kaj je sto-
riti delavcu, če ni na jasnem, ako ga je podjetnik
pravilno priglasi v bolniško zavarovanje. Danes
pa podajamo natančen pregled določil za odtego-
vanje prispevkov, veljavnih za okrajno bolniško bla-
gajno ljubljanske, na podlagi katerih si vsakdo lahko
sam izračuna, v kateri zavarovalni razred da spada,
ter koliko se mu sme odtegniti na teden ali mesec
od njegove plače.

Zavaro- Vrata delavcev in visina Prispevek delavca Bolniščina
valni njih tedenske ali mesečne na Bolniščina
razred plače teden mesec na dan

I. Mladostni moški de-
lavci, kakor: vajenci,
volonterji, praktikanti,
ki nimajo nobene plače
ali manj kakor 80 vin.
na dan, oz. 24 K na
mesec 10 v 42 v 48 v

II. Obrtni težar, prevor-
niški blapci in vsi de-
lavci, katerih zaslužek ne
presega 2 K na dan,
odnosno 60 kron na
mesec 19 v 83 v 96 v

III. Tovarniški delavci,
obrotni pomočniki in
drugi delavci, ki zaslu-
žijo na dan nad 2 K
do 2 K 50 v, odnosno
nad 60 K do 75 K na
mesec 24 v 104 v 120 v

IV. Obrtni pomočniki in
drugi delavci, ki zaslu-
žijo na dan več kakor
2 K 50 v in ne nad
3 K, odnosno nad 75 K
in ne več kakor 90 K
na mesec 30 v 130 v 150 v

V. Delavci, katerih zaslu-
žek znaša nad 3 K in
ne več kakor 4 K na
dan, odnosno 90 K in
ne več kakor 120 kron
na mesec 36 v 156 v 180 v

VI. Delojemalci, katerih za-
služek znaša nad 4 K
na dan, odnosno več
kakor 120 K na mesec 48 v 208 v 240 v

VII. Mladostne ženske de-
lavke, kakor: vajente,
volonterke, praktikan-
tinje ter one delavke,
katerih dnevni zaslužek
ne presega 60 vin, na
dan, oziroma 18 K na
mesec 7 v 31 v 36 v

VIII. Pomožne delavke nižje
vrste, kakor: donarice,
gledališke začotnice, ki
imajo do 1 kron 60 v
plače na dan, odnosno
do 48 K na mesec 12 v 62 v 60 v

IX. Prodajalke, modistinje,
računske natakarice in
druge delojemalke, ki
zaslužijo nad 1 K 60 v
do 2 K na dan, od-

nosno na 48 K do 60
K na mesec 19 v 83 v 96 v

X. Pomožne uradnice, bla-
gajničarke, nadzornice
in druge delojemalke,
ki zaslužijo nad 2 K
do 4 K na dan, od-
nosno nad 60 K do 90
K na mesec 24 v 104 v 120 v

XI. Gledališke igralko in
druge delojemalke, ki
zaslužijo na dan več
kakor 3 K, odnosno
čez 90 K na mesec 36 v 156 v 180 v

XII. Pomožni slugo pri c.
kr. poštnih in brzojav-
nih uradih, katerih plača
ne presega 2 K 10 v
na dan, odnosno 63 K
na mesec — v — v 126 v

XIII. Pomožni slugo pri dru-
gih državnih uradih z
najnižjo dnevno plačo
2 K 20 v, oziroma naj-
nižjo mesečno plačo po
— v — v 132 v

Pogrebna, ki jo izplača blagajna v slučaju
smrti člana, znaša v I. razredu 16 K; v II. 32 K;
III. 40 K; IV. 50 K; V. 60 K; VI. 80 K; VII. 12
K; VIII. 20 K; IX. 32 K; X. 40 K; XI. 60 K;
XII. 42 K; XIII. 44 K.

Za mladostne moške delavce (razred I.) in
mladostne ženske delavke (razred VIII.), ki ne pre-
jemajo nobene plače, ter za državne uslužbence,
uvrščene v XII. in XIII. razred, mora plačati delo-
dajalec tudi prispevek, ki odpada na delojemalca;
v vseh drugih slučajih znaša prispevek delodajalca
polovico zneska, ki ga plačuje zavarovane. Seme-
posebi se razume, da ni treba, da je delavec ravno
obrotni pomočnik, da spada v IV. razred, ali de-
lavka ravno prodajalka, gledališka igralka itd., da
se uvrsti v IX., X. ali XI. razred, temveč glavno
je, da prejema plačo, ki je predpisana za določeno
stopnjo, potem pa ne glede na to, kakšen posol
opravlja. Pri delavcih, ki imajo poleg denarne tudi
plačo v naturalijah (hrano, stanovanje, obleke, kur-
javo itd.), je vpostevati tudi to; v sporah slučajih
odloča obrtna, oz. pristojna politična nadzorovalna
oblast (v Ljubljani mestni magistrat).

Za delavce, ki prejema plačo samo v natu-
ralijah, plača delodajalec cel prispevek. Kadar je
delavec v dvomu, če mu delodajalec ne odteguje
previsokih prispevkov, mora premisliti, da se ne
prenagli, tudi na to, ako mu delodajalec morda ne
odteguje poleg prispevkov za bolniško blagajno
tudi prispevke za delavsko zavarovalnico proti ne-
zgodam. Vse pritožbe radi nepravilnega postopa-
nja od strani delodajalcev je naslovljati na obrtno
oblast ali pa obrtno sodišče.

"Rdeči Prapor" bo rad dal vsa pojasnila v
tem pogledu, ako se delavci obrnejo nanj, bodisi
pisмено ali ustmeno, posreduje pa tudi Strokovno
tajništvo in Splošna delavska zveza "Vasjemnost",
ki imata svoj sedež v Ljubljani, Selenburgova ulica
št. 6, drugo nadstopje, levo.

V kratkem začnemo priobčevati obširnejšo raz-
pravo o delavskih zavarovalnicah zoper nezgode,
tako, da bo vsak delavec vedel, kaj mu je storiti
v pomembnih slučajih, lasti v slučaju ponesre-
čenja.

Politični odsevi.

V proračunskem odseku je povedal sodrug Nemeč našim obstrukcionistom mnenje čeških socialnih demokratov tako, da je »Slovenec« kar zdivjal. Močno zavukane morajo biti glave pri tem listu, če so le en trenutek mislile, da bodo češki sodrugovi odobraval ali pa celo podpirali njihovo blazno početje! Seveda je sodrug Nemeč tudi Bienenrthu in vladi povedal, kar je bilo treba. Res je namreč, da je sedanji položaj zakrivil v prvi vrsti Bienenrth s svojo obupno nezmožnostjo. Sodrug Nemeč je dejal, da je tudi po mnenju čeških sodrugov pravo mesto za italijanske vseučilišče Trst. To je šele moralo boleti »Slovenca«, ki je zadnji čas ves počez belo-modro-rdeče namazan, da bi se ne opazilo, kako je v resnici on, ki je navadno ves črn, sedaj — zelen.

— Poslanec sodrug Pittoni je tudi govoril v proračunskem odseku, a naši narodnjakarski listi molče o njegovem govoru kakor grobovi. Zakaj pa? Ker bi morali priznati, da že štirinajst dni o socialnih demokracijah nesramno lažejo. Sodrug Pittoni je dejal, da bi vsi socialni demokrati podpirali zahtevo, da se spravijo vsa vseučiliška vprašanja na dnevni red, kakor so ravno socialni demokrati predlagali narodnostni odsek, ki bi se imel baviti z vsemi takimi vprašanji. Ampak razlika je, zahtevati nekaj kulturnega zase, ali pa braniti nekaj kulturnega drugim. Sodrug Pittoni ima popolnoma prav. Zato se pa penijo naši klerikalci, ker čutijo, da jih je zadel.

Med poljskim kolom in Bienenrthovo vlado je razmerje hudo napeto. Človek bi Bienenrthu od srca privoščil, da bi šla njegova večina rakom žvižgat in zabam gost. Ampak za poljsko kolo se vendar ne more navduševati. Kajti igra tega kluba je neodkritosvčna in sebična kakor vedno. To je treba že zaradi tega povedati, ker se na Slovenskem zopet slave Poljaki kot nekakšni junaki in si poje, da so se vrnili v slovanski dom. Vse to je larifari. Poljsko kolo podpira vsako vlado, ki mu daje profita. Nekateri se čudijo, da niso Poljaki kljub napetosti nastopili v odseku proti vladi. Pa to je vendar naravno. Poljaki žugajo; da bi izvedli svoje žuganje, jim pa ne pride na misel, kajti tedaj bi morali ustaviti barantanje. Njim pa ne gre za nič drugega kakor za barantanje. In na tem polju se že kažejo mali uspehi. Bienenrth namreč ponuja iz državnih sredstev 112 milijonov (malenkost, kaj?) za tiste dežele, v katerih bi se imeli graditi kanali. Od te svote naj bi 52 odstotkov odpadalo na Galicijo. Vrhutega bi vlada študirala vprašanje kanala med Vislo in Danjstrom. — Poljaki odklanjajo ta predlog, vsaj doslej. Ta je sploh čuden. Do danes namreč še ni dogovor, če se morejo kanali, ki so bili sklenjeni, izplačati ali ne. Če se izplačajo, bi bila norost, da bi se ne gradili. Če se ne izplačajo, se pa itak ne more zahtevati, da bi se gradili. Poljaki imajo nasprotno predloge, med katerimi je najpametnejši ta, da ostane zakon o kanalih za sedaj nedotaknjen. Sicer se pa nadaljuje barantanje. Bomo videli, kaj se bo izleglo.

V Splitu je bil pri nadomestni volitvi namesto don Bulića izvoljen kandidat hrvaških liberalcev dr. Smoljaka v državni zbor.

Rusinski dijak Kocko, ki je bil pri znani rusinsko-poljski rabuki pred lvoškim vseučiliščem ustreljen, je bil v ponedeljek pokopan. Pogreb je bil imponanten. Udeležila so se ga vsa rusinska društva in ogromna množica. Vsa krsta je bila pokrita z vencem. Tudi socialno-demokratska stranka je položila trnjeven venec z rdečimi trakovi. Nad grobom so govorili zastopniki raznih organizacij, med njimi sodrug Ostapčuk za rusinsko socialno demokracijo. Mir se ni kalil, dasi se je policija silno pripravljala.

Justhova stranka je na zadnji konferenci sklenila, da se imajo vsi njeni člani bojevati za splošno volilno pravico.

V španskem senatu je ministriki predsednik Canalejas izjavil, da ne bi bila vlada spravila verskega vprašanja na dnevni red, če bi se bila bala, da ga ne bo mogla rešiti. Nastop vlade ne meri proti verskemu čutu, ampak edino proti klerikalizmu. Španski škofi niso imeli prav, da so se javno vmešavali, ko so se vodila pogajanja z Rimom. Tudi razne španske dame, ki imajo jako čudne nazore o katoliški veri, bi bolje storile, če bi se ne vtikale v reči, katerih ne razumejo.

Španska zbornica je začela s posvetovanjem o odgovoru na kraljevske sporočilo. V narodu se pravi, da se morajo razmere cerkvenih redov urediti, ne da bi se omejevala duševna svoboda. Kongregacije, ki niso nujno potrebne, se morajo odpraviti.

Papežu je španska vlada že poslala odgovor na njegov protest. Odgovorila je, da mora vztrajati na svojem stališču.

Ruski car je potrdil zakon, ki uničuje finske ustavne pravice.

Belgijski kralj pride s svojo ženo mesec septembra na Dunaj.

V Ševilji (na Španskem) so bile v ponedeljek velike protiklerikalne demonstracije.

Domače vesti.

Ljubljanske vesti.

Ljubljanski občinski svet je imel v torek zadnjo sejo pred poletnimi počitnicami. Gospodje, ki imajo vsak mesec po eno, včasih celo po dve seji, so naravno od tega hudega dela duševno tako obrabljeni in telesno izmučeni, da bi bilo gotovo nevarno zanje, če ne bi mogli par mesecev na deželi pozabiti na hude skrbi, ki jih ima tak mestni oče že od samega kimanja. Mi jim gotovo nismo nevoščljivi in človek jim že zaradi tega ne zameri počitnic, ker se v Ljubljani prav tako malo opaja, če »delajo«, kakor če ne delajo. Ob misli na njihov dopust se sploh ne bi genili. Ampak ta misel vsiljuje drugo, katere se je precej težko iznebiti. V Ljubljani dela nekoliko tisoč delavcev. Med njimi je mnogo takih, ki sploh še nikdar niso imeli počitnic, razven če so izgubili delo. V takem slučaju so seveda počitnice prav malo vredne, kajti tedaj ima delavec vsled brige za nov zaslužek še manj počitka kakor ob navadnem času. Ta množica dela po tristo dni na leto, po devet, deset in pol, deset in še več ur na dan. Vsak dan pušča kos svoje mladosti in del svojih moči v delavnici. Vsak dan kos. Ti kosi se zbirajo in nenadoma pride čas, ko je vsa moč ostala v delavnici, delavčev truplo pa je izsesano do dobrega. Kdaj ima tak delavec priliko, da bi nadomestil izgubljene sile, da bi se nekoliko osvežil, da bi se navžil prirode in veselja in postal zopet sposobnejši za delo? Še navadnega tedenskega počitka nimajo nekatere stroke, kljub zakonu. A filistri se čudijo, zakaj da so delavci nezadovoljni. Naj bi se vprašali, kadar se bodo ob 30 stopnjah mestne vročine izprehajali po Bledu in Bohinju.

Kako je v Ljubljani skrbjeno za osebno varnost. Prijatelj našega lista nam piše: V javnosti se je že opetovano naglašalo, da je razsvetljava po posameznih delih mesta tako skandalozna, da je pravi čudež, da si človek, ki je primoran, ob poznem času hoditi po takih ulicah, ne polomi svojega rojstva kosti. Pravzaprav se tu ne more govoriti o kaki razsvetljavi, kajti ulice v zunanjih delih mesta, kjer tudi po 9. ali 11. zvečer dremlje kaka električna letčerba, so že prav redke izjeme. Krajci, kakor so Pred Prulami, Gradaska ulica, Srednja, Zaloška cesta i. t. d. i. t. d., so že kmalu po 9. skoro brez vsake razsvetljave, dasi vlada povsod tod do polnoči in še pozneje precej živahen promet. Zlasti po matčehovski pa se skrbi za drevored, ki vodi od železniskega prelaza do nekdanje Koslerjeve pivovarne v Spodnji Šaki. Do 9. še brli nekaj kresnic, menda samo radi ondethih komedijantov in »gasperliteatrov«, po tem času pa poskrbi magistrat, da zavlada popolna egiptovska tema. Seveda za pot, ki vodi v tivolsko restavracijo in katero uporablja večinoma ofrakana purgarija, je že boljše poskrbljeno; tu se nahaja žarnica na vsakih par korakov, menda zato, da kak skrivnostno navdahnjen mestni oče »pomotoma« ne zaide v tisti »park«, ki bo kmalu postal slavnoznani ljubljanski unikum. Drevored, ki vodi v Spodnjo Šisko, uporablja tudi po 9. zvečer mnogo ljudi, ki se zlasti o poletnem času ogibljejo prašne ceste, pa se rajše poslužijo prijetnejše bližnjice. Ampak gorje ženski, ki bi se sama upala o pozni uri na ta kraj! Še moški parkrat prevdari, predem uporabi to pot. Nedavno se je pripetilo, da je bila od neznanih zlikovcev nesramno insultirana neka dama, ki je šla — čutil — v spremstvu svojega soproga, adjunkta južne železnice. Kaj bo porekel glavni mestni magistrat, če mu povemo, da se je to zgodilo o mraku, ko še ni bila popolna noč! Stražnika seveda daleč naokoli nobenega. V tem pogledu bo treba izpregovoriti se kako besedo. Par dni pozneje je bila na enak nesramen način napadena neka druga dama, ki je šla v spremstvu soproga, stotnika 27. pešpolka. To sta samo dva slučaja, ki sta slučajno znana, koliko jih pa je, o katerih se ne veli ne moremo si misliti, da bi bile mestnemu magistratu te razmere neznane; ampak zdi se nam, da tiči tu sv. Birokracija, ki ima na ljubljanskem rotovžu prav mnogo zelo vnetih čestilcev, in pa štedljivost, ki je prav v tem pogledu najmanj na mestu. Pa kaj se hoče, saj celo v sredini mesta na sekunde točno ob 9. pogasajo obločnice, brez ozira na to, če je promet na ulici še tako živahen. O, sveti Jurij z grada, ki si zasidnik in patron ljubljanskih liberalcev, dregni vendar enkrat s svojo sulico v birokratično rotovsko gnezdo!

Patrone si je v ustih zažgal Jožef Kraps, bivši rudar v Idriji, sedaj neznan, kje bivajoč v Nemčiji, je pred okoli osmimi leti dal Ivanu Otrinu, sedaj vpokojenemu rudarju v Idriji, tri vojaške patrone. Dne 24. m. m. se ga je Otrin pošteno nalezal in v svoji razburjenosti je vtaknil vojaško patrono v usta in jo zažgal. Ker si je prizadejal smrtnevarno pešokodbo, so ga prepeljali v ljubljansko deželno bolnico.

Goriške vesti.

Smrten naroden greh so zopet storili slovenski socialisti v Gorici. Konstatirala sta ga »Soča« in »Slov. Narod«. Zagrešili pa so to, da so bili slovenski plakati z nadomestno državno-zborsko volitev v Gorici, pri kateri je kandidiral sodrug Callini, manjši od italijanskih. To je hudo,

kajpada, zlasti v očeh »Soče«, ki meri narodnost na vatle. Ampak kaj bi se bilo, če bi gospodje poznali vso resnico? Pravijo, da so slovenski socialisti postali rep italijanskih, ker so gotovo prepričani, da se je tako zgodilo po volji italijanskih sodrugov. Toda stvar je veliko strasnejša. Male plakate je namreč priporočal — prekrizajte se, gospodje, — sodrug Petejan, in sicer iz jako prozaičnega razloga, ker so večji plakati dražji od manjših. Menil je sodrug Petejan celo, da bi se sploh lahko opustili plakati, ker bi se s tem prihranili stroški, efekt bi pa vendar ostal enak. Ves greh, ki so ga storili slovenski socialisti, je torej ta, da so stranki prihranili okrog 40 kron, ki jih bo najbrže za drugo priliko prav dobro potrebovala. Kar se pa repa tiče, je dobro, da niso postali rep »Sotinega« policaja; vse drugo se že pretrpi z božjo pomočjo.

Goriški čuki na Sv. Gorl. V nedeljo so goriški čuki — bog se jih usmili — nenadoma spoznali, da bi bilo treba malo prositi boga, da bi se jih malo usmili. Pa so šli, ne sicer pred božji tron, ampak v družbi s starimi ženicami, z rožnimi vencem v rokah, na Sveto Goro. Ko so vsi usmiljenja vredni stopicali po stopnicah v cerkev, jih je pater gvardijan skropil z blagoslovljeno vodo, da so bili vsi mokri od blagoslovljene vode. Pravijo da zato, da bi jih ne premagala izkušnjava in da bi ostali zvesti veri v nezmožljivost, uboštvu in suženstvu svetega očeta. V cerkvi so imeli maso. Po masi pa je imel dr. Krok govoranco, s katero jih je navduševal za boj proti učiteljem in šoli. Za dopoldne je bilo torej vsega dovolj. Popoldne so pa imeli veselico v Solkanu, kjer so popivali, da so bili zopet vsi mokri. Zdaj pa ne od blagoslovljene vode, temveč od pristnega brica. Zvečer so se vračali domu z Marijinimi hčeri pod roko. Kolikor jim je zlahka popoldnevna kapljica še doveljevala, so se zavedali, da so opravili svojo duševno in telesno dolžnost. Slava!

Klerikalci med seboj. Italijanski klerikalni list »L' Eco del Litorale« očita slovenskim klerikalcem, da so pri nadomestni volitvi za državni zbor glasovali za italijansko-liberalnega kandidata in pravi, da je zdaj jasno, da je Gregorčičevim Slovincem več do italijansko-liberalne komore kakor do njihovega strankarskega in narodnega načela. To je razkazilo slovensko klerikalno »Gorico«, pa pravi: »Mi pozivljamo Faiduttijev list in prosta Faiduttija, naj navede imena onih »gregorčičianov«, ki bi se bili v nedeljo udeležili državnozbornske dopolnilne volitve v Gorici ter glasovali za ital. liberalnega kandidata Ussal-a. Ako toga ne stori, potem ostane »L' Eco« v očeh vseh poštenih ljudi glasilo lažnjivev in obrekovalcev! ... Torej glejmo! Klerikalci pravijo, da so klerikalci lažnjivci in obrekovalci! Kako goreča krščanska ljubezen med »katoliškimi« bratci!

Za veselice v Pevmi, ki bo v nedeljo, 10. julija t. l. na vrtu ge. Karoline Miklus, se je določil sledeči spored: 1. Slavnostni govor; govori sodrug Etbin Kristan iz Ljubljane. 2. »Naprej!« poje moški zbor. 3. »Občutki«. 4. »Pri pustavniku«; soloigra v enem dejanju. 5. »Majnik«, poje moški zbor. 6. »Rogled v nedolžno oko«; moški zbor. 7. »Doktor Hribar«; burka v enem dejanju. Po veselici bo ples, saljiva posta in srečkanje, pri katerih se zadenejo sledeči dobinki: 1. Srebrna ura z verzičco. 2. Zlata zapestnica. 3. Kravatna igla. Vstopnina znane s srečko skupaj 50 vin.; pristop na ples po veselici 20 vin.; sedeži po 40 vin. Začetek točno ob 1/4. popoldne. Vsem sodrugom iz mesta in okolice se priporoča, da se v velikem številu udeležijo te prve delavske veselice.

Mladinska odseka in Vrtogje in Podgore sta sklenila, da se korporativno udeležita veselice v Pevmi.

Podgora. Med raznimi prijatelji delavstva v podgorski papirnici je tudi neki inženir Bergman, kateremu bode treba vsaj od časa do časa povedati kakšno v obzaru. Mož je bil v Podgori še pred nekaj leti in delavci se še dobro spominjajo, kako je z njimi ravnal; enkrat je celo enemu privoščil računico. Iz Podgore je šel »s trebuhom za kruhom« po drugih tovarnah in lanske leto ga je usoda zopet privedla v Podgoro in tu si privoščil marsikaj z delavci, češar gotovo ni utegnil po drugih tovarnah. Tako je n. pr. pred nekaj dnevi naročil nekemu zidarju delo, za katero bi bilo treba najmanjše tri dni. On pa, inženir, zna več in je zagrovil delavcu, da ako ne opravi tega dela v enem dnevu, ga drugi dan ne rabi več. Gospod inženir res misli, da se še vedno delajo čudeži in zahteva od zidarjev, da morajo delati kakor živina. To je nečloveške ravnanje. V podgorski tovarni je zdaj dosti stavbinskega dela. Na vseh koncih in krajih se podiga in na novo zida. Vsak slepec lahko reče, da je tu dela za več zidarjev: gospodu inženirju pa zadostuje 6 ali 7, in od teh zahteva, da storé dela za dvajset in več ljudi. Če so vam, g. Bergman, na srcu »procenti« in če se vaše delo mudi, najemite si še drugih delavcev in pustite pastene delavce — zidarje pri miru.

Štajerske vesti.

Sodrug Hesel je že toliko okrevaj, da je zadnji teden zapustil bolnišnico. Zljaj pojde za nekaj tednov na deželo, da ugotovi nujnemu nasvetu zdravnikov.

— Naslednik poslancev Jožovnika, ki se je prišteval liberalni stranki, je klerikalec. Pravzaprav mož, ki se prišteva klerikalni stranki, ki pa je menda tako klerikalen kakor pač večina klerikalec. Profesor Verstovšek, ki je bil v pondeljek izvoljen proti liberalnemu kandidatu Kacu, je bil nekada tudi liberalce. Ne vemo, kako da se mu je »prepričanje« hipoma izpreobrnilo, ampak če se vidi, kako dobivajo klerikalci po Slovenskem korita v svojo oblast, bo menda tudi Verstovškova izpreobrnitev razumljiva. Nazadnje je pri naših poslancih precej vseeno, če se imenujejo liberalci ali klerikalci. Ravno sedanjí trenotek kaže, da v parlamentu ni razlike med enimi in drugimi. Škoda za trud, ki ga imajo volilci. Veliko bolj enostavno bi bilo, če bi kandidata kar slamica vlekla. Politični uspeh bi bil ravno tak, kakršen je sedaj.

— V potok Boben je padel pred nekaj dnevi v Hrašniku penzionist Kacik. Ker je bila noč temna, so ga opazili šele zjutraj mrtvega. Vzrok: vino in pa slabo ograjena cesta, ki bodo zahtevale še več zrtve, zlasti v soteski Bobnu, kjer leže vse ograje v potoku, se mora zgoditi nesreča!

— Železnica Ljutomer-Ormož. Sicer ni gotovo, če pride državni zbor še v jeseni do razprave o lokalnih železnicah, vendar pa bo prebivalstvu spodnjega ormoškega okraja v zaščeno, da se je železnični minister Wrba vendarle odločil sprejeti v predlogu o lokalnih železnicah tudi progo iz Ljutomera v Ormož.

— V Breznom se bo sedaj gotovo postavil most čez Dravo, ker je finančno ministrstvo dovolilo deloven znesek državne podpore.

— Samomor iz strahu pred kaznijo. 67letni vpok. železniški uradnik Sallorting v Strasgangu pri Gradcu je bil obsojen zaradi poverjenja denarja nekemu dekletu, kateremu je bil jerob, na 5 mesečno težko ječo. Ko je opazil orožnika, ki ga je hotel odgnati v zapor, se je ustrelil.

— Pri kopanju studenca ponesrečil. V Trzinu so pri kopanju studenca na skalnatih tleh razstreljevali kamenje. Ko je delavec Valentin Predolin šel v globočino, je padel vsled tam nabranih razstreljnih plinov v nezvest. Neki tovariš mu je šel na pomoč in ga je na rokav izkušal nesti po lestvi navzgor. Že je pripelzal nekoliko kvišku, kar je tudi njemu postalo slabo. Moral je nezvestnega spustiti iz rok. Ta je pri padcu dobil težke rane na glavi; polomile so se mu tudi noge in rebra. Prenesi so ga umirajočega v bolnišnico.

Tržaške vesti.

— Zopet uspeh naše stranke. V članku o socialni demokraciji in občini tržaški smo poročali tudi o pogodbi, ki jo je nameravala skleniti vlada-joča večina v mestnem svetu s plavži v Skednju radi dobave 10 milj. kubičnih metrov plina na leto. Tam je bilo povedano, da je bila naša stranka proti taki pogodbi; povedano je bilo zakaj da nasprotujemo in dokazano je bilo, da je naše nasprotovanje upravičeno. Kritika, ki jo je vodil proti tej pogodbi sodr. Fran Pittoni v listu »Il Lavoratore« in mi na shodih, je zalegla. Ital. nacionalci so se zbal kritike in iskali pot nazaj. Najprvo so začeli misliti, da je doba 10 let predolga in rekli, da je 5 let dovolj, da se zgradi nova mestna plinar-ja. Končno so uvideli, da bi bilo tudi to škodljivo in so se zgodilo tole: V četrtek, 30. m. m. se je vršila seja mestnega sveta. Glavna točka na tej seji naj bi bila razprava o pogodbi. Ampak ko je imela priti na vrsto ta točka, je vstal župan sam in povedal, da se je iz različnih vzrokov oddala pogodba pravnemu odseku v »študiranje«. Takrat so začeli naši mestni svetovalci in naši sodrugi na galeriji ploskati. Župan je pa sejo zaključil, ker ni bilo na dnevnem redu nobene druge točke. Vsled naše agitacije se je ta večer zbralo na velikem trgu veliko število delavstva, da od zuna pomagajo delu svojih zastopnikov. Po končani seji je šla ogromna množica za svojimi zastopniki pred delavski dom, kjer je množice nagovoril sodr. Gornjitz. Povedal je važnost uspeha in prosi delavce naj se mirno razidejo, kar se je tudi zgodilo. Govorimo o uspehu? Kako? Saj je bila pogodba samo oddana pravnemu odseku za »študiranje«? To je že res. Ampak res je tudi, da vse kar se da v študiranje raznim odsekom, ne prihaja nikdar več od študiranja. To bi bila nekaka sreča v nesreči. Potem je pa zopet res, da je vodstvo plavžev v Skednju odgovorilo, da ako se hoče pogodba skleniti, je pripravljeno storiti to do 2. t. m. Po tem dnevu — je reklo — da ne podpiše več nikake pogodbe. Torej je uspeh. In tak ostane, če se tudi zgodi slučaj, da se pogodba vrne iz pravnega odseka v mestni svet. Je pač križ s socialisti. Ne dovolijo izkoristiti občine. Tako je večina bogatejša za eno blamažo in en poraz, mi za en uspeh. Tržaško prebivalstvo je pa bogatejše za eno izkušnjo, iz katere se lahko nauči, da so socialni demokrati edini resnični in odkritostni zastopniki ljudskih koristi.

— Za iselje ljubljanskih in gorških sodrugov se tržaško slovensko in italijansko delavstvo pridno pripravlja. Zanimanje je splošno. Vsak želi biti prvi na delu. Vsak hoče doprinesiti svoj delež k tej delavski prireditvi, ki naj znači naš napredek in delavsko solidarnost. Tudi sodrugi iz okolice sodelujejo pri tem. Dan 24. t. m. bo za Trst resnično velik praznik zavednega delavstva; praznik delavske solidarnosti. In tako mora biti.

Dnevne vesti.

x Krščanski socialci, ki so mislili, da se vrne s Hrabo izjavo zopet doba angelske sloge med nje, se koljejo dalje in sedaj še bolj nego prej. Kakor so včasih znali svoje politične nasprot-nike obmetavati s smrdčim blatom, tako in še bolj strupeno se sedaj mažejo med seboj. Najbolj med vsemi kriči Bielohlavek, ki ima menda tudi največ povoda za jezo. Ko so namreč enkrat Hrabo vprašali, kaj je mislil, ko je govoril o koristolovcih in šuftih, je dejal, da Axmanna in Bielohlavka. Zato se je tudi javnost močno ču-dila, ko je Hraba podal samo splošno izjavo, ne da bi bil prekal, kar je čital Axmannu in Bielohlavku; se bolj so se ljudje čudili, da sta vzlic temu tudi Axmann in Bielohlavek ustavila tožbo. Kakor je znano, se je Hrabi takrat marsi-kaj obljubilo. Ko so pa voditelji stranke spoznali, kakšen čuden vtisk je napravila čudna sprava, so se ustrašili svojih obljub, pa so jih deloma snedli, deloma pa izpolnili po ovinkih. Tako so mu 1000 kron za stroške poslali anonimno. Hraba pa ni hotel priznati takega plačila; tisočak je izročil advokatu, proti stranki je pa objavil po vseh dunajskih listih papirizirano izjavo. Zelo čudno je, da so krščanski socialci ravno v tem trenutku postali nemavodno vladarji. Znanega kričača Schneiderja, ki je znal včasih tudi zabavljati stranki in njenim voditeljem, so imenovali za častnega meščana. Vsem predstojnikom mestnih okrajev hočejo dati pozlačena verige; 150 oseb ima dobiti Salvatorjevo kolajno. Ves svet seveda sodi, da ho-čejo s temi darili zamastiti usta ljudem, ki bi uteg-nili govoriti neprijetne reči. Navsezadnje pa pride mnda vendar še ves krščansko-socialni ričet pred sodnijo, zakaj zdaj jo je Hraba zasukal pa hoče tožiti tiste, ki ga napadajo. Tako se razpada tista ponosna stranka, ki je hotela osvojiti vso Avstrijo in jo »preroditi v krščanskemu duhu«. Kakor se zdaj vidi, ni ta duh nič kaj prijeten.

x Znani krščanski socialci Hraba je vsem dunajskim listom poslal izjavo, v kateri pravi, da on ni storil ne enega koraka, da bi se bil izognil sodišču. Pač pa so ga krščanski socialci ne le pro-sili, ampak naravnost rotili, naj se poravnava. Ob-ljubljeno mu je bilo, da bo zopet sprejet v me-ščanski klub in da ostane finančni poročevalec, ter da plačajo nasprotniki vse sedanjke stroške.

x Klerikalni kapitalizem. Pred kratkim je bil kot Strossmayerjev naslednik vpeljan Krapac kot škof v Djakovo. Ob tej priliki objavljajo kato-liški listi nekatere podatke o posesti te škofije, za katero so se razni bogoljubni tekmeči bojevali sko-raj na mož. Po teh podatkih, ki so prej znižani kakor pretirani, ima djakovska škofija 36.753 ora-lov zemljiške posesti, in sicer 20.536 visokega gozda, 928 oralov gozdnega pašnika, 9759 oralov njiv in travnikov, 65 oralov vinogradi in 12 ora-lov sadnih vrtov. Gospodarstvo je razdeljeno v dva glavna distrikta: Djakovski in semeljački s po-sebnimi upravniki. Vinogradi in sadjarstvo se upravlja posebej. Gospodarstvo je razdeljeno v štiri oddelke: Djakovo, Drenje, Trna in Lev ter Varoš. Uposlenih je 18 uradnikov, 200 raznih slu-žabnikov in 40 logarjev. Na gospodarstvu je 270 volov za delo, 128 konj za tovor, 175 konj za razplod, okrog 4500 ovac okrog 1400 svinj in okrog 400 goved za rejo in mlekarstvo. Tudi po-seben parovlin z električno razsvetljavo in parna kopelj v Djakovu in Breznici pripadajo škofij-skemu gospodarstvu. Gozdarstvo ima poleg krasnega lova poseben zverinjak s 150 jeleni in fazanerijo v gozdu Mačkovac. Kar se tiče čistih dohodkov, je na Hrvaškem malo posestev, ki bi se mogla me-riti z dohodki djakovske škofije. Koliko znašajo, so klerikalni listi modro zamočali. Sami dohodki takozvane škofijske mise predstavljajo 3.141.157 kron kapitala. Celotni dohodki škofije znašajo ne-koliko milijonov na leto. Na vsak način je vredno, biti djakovski škof. Vsaj stradati ni treba.

Shodi.

Sovodnje. V nedeljo, dne 10. t. m. ob 10. do-poldne bo v prostorih gostilne g. Kodermaca ljudski shod z dnevnim redom: Delovanje av-strijskega parlamenta in delavstvo. Po-roča sodrug Eibin Kristan iz Ljubljane, Delavec! Kmetje! Udeležite se v velikem številu tega shoda, na katerem dobite pojasnila, ki Vas bodo gotovo vse zanimala.

Podgora. V petek 30. jun. se je vršil v Po-d-gori zaupen shod na katerem je poročal sodr. Petejan o del. časopisu in organizaciji. Pri-poročal je navzočim, posebno mladeničem, lo-titi se citanja delavskih listov in brošur in se tudi naročiti nanje. Sklenilo se je urediti kolportazo »Rdečega Praporja« tako, da bo vsak sodrug pri-jemal vsaj četrtkovo številko. V juliju se bodo na-birali naročniki in s 1. avgustom se list naroči. Sodr. Petejan je govoril tudi o izletu v Trst in priporočal, da se tega tudi podgorski delavci udeležijo. Izvolila sta se dva zaupnika za vpiso-vanje izletnikov, in sicer sodrug A. Klančič za mladeniški odsek in Viljem Fabris za starejše sodruga. Vpisuje se tudi vsak večer v društveni sobi. Sodruga priporočamo, da se udeležijo iz-leta v velikem številu.

Zadnje vesti.

Prod odgoditvijo državnega zbora. Dunaj, 6. julija. Včeraj bi imeli zborovati trije odseki: Proračunski, brambovski in narodnostni. Bram-bovski odsek ni bil sklepčen. V proračunskem je predsednik baron Chiari odložil svojo funkcijo, češ, da ne more voditi razprav, če govori vsak član v drugem jeziku. Predsedništvo je potem prevzel podpredsednik Mladočeh Mastalka. Na seji je bilo mnogo prepira; člani Slovenske Enote so enkrat odšli, da bi odsek postal nesklepčen, česar pa niso dosegli. Vendar se je seja kmalu za-ključila.

Narodnostni odsek je imel sejo pod predsedništvom sodruga Pernerstorferja, ki je predlagal, naj se postavi takoj Adlerjeva re-solucija o manjšinskih šolah na dnevni red. Češki poslanec Stransky pravi, da je iz za-nesljivega vira izvedel, da je vlada v krizi in da bo v najkrajšem času demisionirala. Zato pred-laga, da se posvetovanje o Adlerjevi resoluciji od-godi, dokler ne bo rešena kriza. — Enakega mnenja je Nemec Dobernig zaradi dogodkov v proračunskem odseku. Mladočeh Čelakovsky pravi, da mu ni nič znano o vladni krizi, pač pa vidi parlamentno krizo. Večina čeških poslancev ne soglaša z nazorom Stranskega. Poljak Sta-pinski trdi, da vprašanje narodnih šol ne sodi v državni zbor, ampak v deželne zbornice (seveda, da bi Poljaki lahko nadglasovali Rusine, Nemci na Stajerskem in Koroškem Slovence, Italijani v Trstu in Gorici Slovence, Italijani v Istri Slovence in Hrvatci) Socialni demokrati Seliger, Seitz in dr. Soukup so se izjavili proti odgoditvi, ker se mora jezikovno vprašanje enkrat urediti in ker je Adlerjeva resolucija najprimernejši začetek. Z 22 glasovi proti 15 se je odklonila debata o Adler-jevi resoluciji. S socialnimi demokrati so glasovali samo Mladočehi in Rusini.

Iz stranke.

o Klub poljskih socialno-demokratskih po-slancev je imel dne 1. t. m. sejo, na kateri se je bavil z očitanjem, da ni glasoval za Stančkov o resolucijo o subvencioniranju šole Komenskega na Dunaju. Kakor smo že poročali, se poljski sodrugi sploh niso udeležili tistega glasovanja. Svoj sklep utemeljuje na sledeči način:

»Poljski socialni demokrati se postavljajo na stališče mednarodne solidarnosti proletariata vseh narodov v Avstriji. Za edini temelj vsem socialno-demokratskim klubom v vprašanju ustanavljanja in vzdrževanja narodnih manjšinskih šol smatrajo skupno resolucijo socialno-demokratske zveze kot edino mogoče stališče napram demagoškimi predlo-gom meščanskih nacionalistov vsake barve. Mi bi bili torej lahko glasovali proti resoluciji poslanca Stančka. Ker pa je ta resolucija, ki zahteva dr-zavno podporo za češke šole na Dunaju, dala po-vod različnemu misljenju med nemškimi in češkimi sodrugi, nismo hoteli s svojimi glasovi odločevati v tem vprašanju, pa smo se vzdržali glasovanja. Nato smo solidarno s celo zvezo socialno-demo-kratskih poslancev glasovali za skupno resolucijo, ki zahteva enake narodne pravice in izključuje delne in enostranske zahteve nacionalistov. Kako so pri tem nastopale poljske meščanske stranke, nam je vseeno; mi nikakor nečemo hoditi po sledovih nacionalne politike naše buržoazije.

o Jugoslovanski socialistični kongres v Ame-riki se je otvoril v nedeljo, dne 3. t. m. Kongres zboruje v Chicagi. O sklepih, ki jih je, oziroma bo storil, bomo poročali.

Raznoterosti.

† Redek prirodni pojav. Na Ogrskem je bil te dni opazovati redki prirodni pojav. V mestu Seliste se je pričela naekrat površina zemlje dvigati te padati. Razdejani so vsi vinogradi in vrtovi. Takezvano polje »Gagovec« v Selistu se je celo noč nepretrgoma dvigalo in padalo. Njegova za-padna stran se je vlegla za 30 metrov, a vse je prepreženo z globokimi razpokami. Na nekoliko mestih je vzdignjena zemlja preprečila tok reke, tako da se je pričela voda nabirati v ogromni množini. Bregovi reke so se vzdignili za 10 metrov. Novi vodovod, zgrajen šele pred dvema mesecema,

je porušen; škoda znaša samo pri vodovodu nad 20.000 krom.

† Grozovit ciklon v Slavoniji. Med vasjo Kaniza in Sumetso je bil pred nekaj dnevi grozovit ciklon. V gozdu Mgalovei je ciklon v širokosti 100 m vse pokončal. Več neg. 5000 hrastovih dreves je s koreninami vred izruval. Pri tem je bil ubit nek kmet, nekoga drugega kmeta je ciklon 30 metrov visoko vzdignil, da je srečno padel v grmovje. Po viharju je bil gozd, kakor da bi bil nanovo izoran.

Varujte se

ponaredb,

ki niso „FLORIAN“ in zdravju ne koristijo!

Kdor vživa,
Zabl težav;
Danes vesel je,
Jutri bo zdrav!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Gostilna „Pri panju“ Vegova ulica št. 10

se priporoča za mnogobrojen obisk

lastnik **Leonardo Galante**

ima najboljša pijača; dobiva se izboren „pelinkovac“, goriska, istrska, dalmatinska vina in dolenski eviček po najnižji ceni.

Našim somišljenikom priporočamo:

Jlirija in Praxin kremo
za čevlje.

Ciril in Metodovo vazelino in vazelino z mednarodno znamko Ciril-Metoda ter Polerin čistilo za kovine.

Te predmete izdeluje domača tvornica kemičnih izdelkov
Golob & Volk, Ljubljana.

Kavarna

„Unione“ v Trstu

ulica Caserma in Torre Bianca
se priporoča.

„BALKAN“ spedicija in komisija

Centrala v Trstu.

Podružnica v LJUBLJANI
Šelenburgova ul. 7 („pri Maliču“).

Telefon šte. 38. : : : Telefon šte. 38.

Naročajte in širite naš list!

Franjo Parkelj

lastnik reklamnega in plakaterskega podjetja, snajenje stanovanj in okenj

Ljubljana

Šelenburgova ulica 6

52-6 izvršuje
vsa v to stroko spadajoča dela
točno in po zmernih cenah.

Koncerti Slovenske filharmonije

14-4 se vrše do 15. septembra
vsak dan
v hotelu „Tivoli“.

Začetek ob nedeljah in praznikih ob pol 10.
dopolodne, 3. popoldne in 7. zvečer.

Ob delavnikih ob 3. popoldne in 7. zvečer.

Vstopnina vselej prosta.

Samostalni, izurjeni stavbeni, umetni in okovni ključavničarji se sprejmejo.

Potni stroški se plačajo naprej. Ponudbe pod „Schlosser 791“ prevzema Rudolf Mosse,
Annoncen Expedition, Dunaj I., Seilerstätte 2.

Zavod za pohištvo in dekoracije

FRAN DOBERLET

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 10.

Ustanovljeno leta 1857.

Telefon šte. 97.

Pohištvo vsake vrste od najenostavnejših do najumetnejših. Skladišče tapet, obokov in okenskih karnis, zaves in preprog. Velika izbira pohištvenega blaga i. t. d. Enostavne in razkošne zenične opreme v najsolidnejši izvršbi. Uredba celih hotelov in kopalnic.

Valjčni mlin v Domžalah I. Bončar, Ljubljana.

Pisarna in skladišče - Vegova ulica 6,
priporoča najboljša kakovosti pšenično moko in otrobo svojega na novo
moderno preurejenega valjčnega mlina.

SPEDICIJE

vsake vrste. : : : Prevažanje blaga za trgovce in zasebnike. : : : Preselitve. : : : Vlaganje blaga in pohištva v skladišča. : : : Zaccarinanja. : : : Pre- : : : vzetje blaga v prodajo i. t. d. i. t. d. : : :

Prevažanje pohištva.
Točna postrežba. : : : Nizke cene.

Isjava.

Izjavljam, da nisem nikoli govoril, da je gospod Ivan Kocmur, tajnik okr. bolniške blagajne v Ljubljani, zapravil 1500 krom od „Rdečega Prapora“ ali sploh raznašal o njem kakih drugih nepoštenosti. — Obžalujem, da se podtikajo meni tako neresnične govorice, ker jaz nisem v stanu o gospodu Kocmuru nič slabega povedati, temveč ga v vsakem oziru zelo visoko čislam.

Dovoljujem, da se ta preklic na moje stroške objavi v listih, ki se čitajo v tobačni tovarni, ako to zahteva gospod Kocmur.

Josip Buda,

delavec v c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani.

Za gostilno Delavskega doma v Trbovljah

se išče
spretna gostilničarka

ki pa mora položiti primerno kavčijo.

Ponudbe je poslati do 10. julija t. l. na
Občno konsumno društvo v Trbovljah.

Odbor.